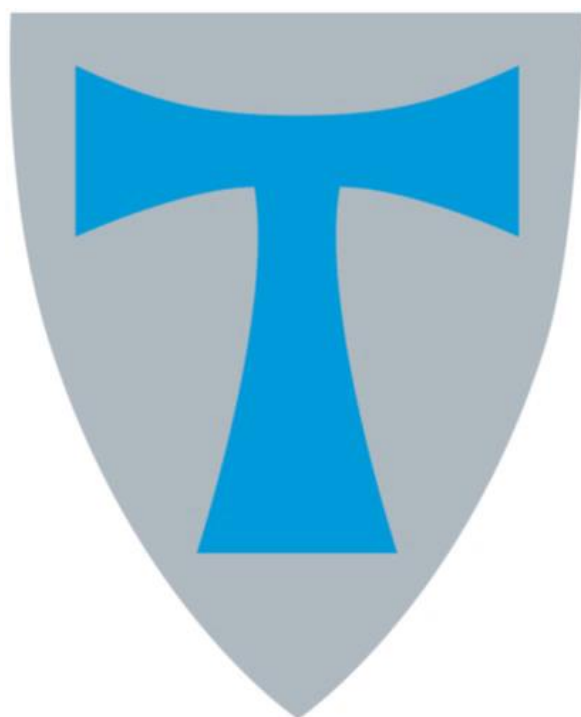

KOMMUNEDELPLAN

**FYSISK AKTIVITET
OG
FRILUFTSLIV/NATUR
OPPLEVELSER
2016-2025**

**TJELDSUND
KOMMUNE**

KONTAKTINFORMASJON

Tjeldsund kommune

Tjeldøyveien 800
9444 Hol i Tjeldsund

Telefon: 76 91 91 00

E-post: post@tjeldsund.kommune.no

web: www.tjeldsund.kommune.no

www.facebook.com/Folkehelse.Tjeldsund

Oppvekstsjef

Rigmor Wangen

Telefon: 959 67 725

E-post: rigmor.wangen@tjeldsund.kommune.no

Samarbeidspartnere

Midtre Hålogaland friluftsråd

Bakgrunn

Kommunedelplan for fysisk aktivitet og friluftsliv/naturopplevelser skal gi grunnlag for å ivareta befolkningens interesser på de nevnte områdene i arealforvaltningen og i tilrettelegging og organisering av aktiviteter på ulike samfunnsområder og arenaer.

Folkehelseloven ble iverksatt 1.1.2012. Det er politisk bestemt i Tjeldsund kommune at folkehelseperspektivet skal legges til grunn for all virksomhet i kommunen.

Loven definerer folkehelsearbeid som samfunnets innsats for å påvirke faktorer som direkte eller indirekte fremmer befolkningens helse og trivsel, forebygger psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, eller som beskytter mot helsetrusler, samt arbeid for en jevnere fordeling av faktorer som direkte eller indirekte påvirker helsen.

Tjeldsund kommune har et nært og godt samarbeid med lokale, frivillige lag og foreninger. For å nå felles mål på området som denne planen dekker, ønsker kommunen å videreføre og videreutvikle dette samarbeidet.

Departementets kriterier og fylkeskommunens føringer til aktuelle elementer for kommunedelplan for fysisk aktivitet og friluftsliv/naturopplevelser har vært veiledende i utarbeidelsen av denne planen. Planens forutsetning er å samle anlegg og andre tiltak for fysisk aktivitet og friluftsliv/naturopplevelser i plandokumentet for å gi en langsiktig og forutsigbar forvaltning.

1. INNLEDNING	1
FORMÅL MED PLANEN	2
PROSESS	2
PLANEN SOM STYRINGSVERKTØY	3
GENERELLE UTVIKLINGSTREKK	4
KOMMUNENS FOLKEHELSEPROFIL	5
2. OVERORDNEDE FØRINGER	6
STATLIGE FØRINGER	6
FYLKESKOMMUNALE OG REGIONALE FØRINGER	7
KOMMUNALE FØRINGER	8
3. STATUS OG UTFORDRINGER	9
EVALUERING AV KOMMUNEDELPLAN FOR IDRETT OG FRILUFTSLIV 2005-2011	9
IDRETT	9
FRILUFTSLIV	9
HOVEDUTFORDRINGER	9
ANLEGG	9
UTVIKLINGSTREKK I KOMMUNEN	10
4. LAG OG FORENINGER I TJELDSUND	11
5. MÅLSETTINGER	14
DELMÅL	14
6. HANDLINGSPLANER	14
HANDLINGSPLAN FOR AKTIVITET I PERIODEN 2016-2025	14
IDRETT	15
FRILUFTSLIV	15
AKTIV FRITID	15
SKOLE, BARNEHAGE, SFO	16
HELSEHENSYN I PLANLEGGING	16
NÆRMILJØET/ OMRÅDER FOR FYSISK AKTIVITET OG NATUROPPLEVELSE	16
TRANSPORT	17
HELSE- OG SOSIALTJENESTEN	17
HANDLINGSPLAN/FINANSIERING – BYGGING AV IDRETTSANLEGG OG FRILUFTSOMRÅDER I PERIODEN 2016-2025	18
7. LANGSIKTIG PLAN, UPRIORITERTE ANLEGG*	19

1. Innledning

Forskning viser at fysisk aktivitet og friluftsliv/naturopplevelser gir bedre helse, økt livskvalitet og større trivsel. Tjeldsund kommune ønsker gjennom denne planen å realisere målet om å gi alle innbyggerne et tilbud om fysisk aktivitet og friluftsliv/naturopplevelser ut fra egne forutsetninger og behov.

Kommunedelplan fysisk aktivitet og friluftsliv/naturopplevelser skal gi grunnlag for å ivareta befolkningens interesser på disse i arealforvaltningen og i tilrettelegging og organisering av de ulike aktivitetene innenfor aktuelle samfunnsområder og arenaer som f.eks: skole, barnehage og SFO, helse, tilrettelegging for mennesker med særskilte behov, aktivisering av barn og unge på fritiden, områder for natur og friluftsliv, aktivitet for friluftslivet, frivillig sektor/den organiserte idretten, anlegg for idrett og fysisk aktivitet.

Planen er knyttet opp mot kommuneplanens overordnede mål om Tjeldsund kommune som en entreprenørskapskommune, der trygghet, trivsel og utvikling skal være i fokus.

Planen har et livsløpsperspektiv og er rettet mot befolkningen generelt og spesielt barn og ungdom, personer som er for lite fysisk aktive og grupper med spesielle behov. Primærmålgruppene for handlingsplanen er beslutningstakere, planleggere og profesjonsutøvere/fagpersoner på alle nivåer i offentlig, privat og frivillig sektor.

Planen inneholder behovsvurderinger i forhold til samfunnsmessige og idrettspolitiske mål og strategier på området og skal være et politisk styringsredskap for utviklingen på området idrett og fysisk aktivitet. Planen forutsetter samarbeid mellom ulike sektorer og forvaltningsnivåer.

Planen skal danne grunnlag for lag- og foreninger til å søke støtte om offentlige midler. Planen er en revisjon av Kommunedelplan for idrett og friluftsliv 2008-2011 inklusive rullinger påfølgende år, og den skal rulleres hvert år i planperioden.

Formål med planen

For å sikre langsiktige prioriteringer og en målrettet samfunnsutvikling skal planen oppfylle visse minimumskrav:

- Resultatvurdering av forrige plan, med statusoversikt
- Sammenhenger med andre planer i kommunen (spesielt økonomi- og arealplan)
- Analyse av langsiktige og kortsiktige behov for anlegg og aktivitet
- Målsetting for satsingen på fysisk aktivitet og friluftsliv/naturopplevelser, anleggsutbygging og sikring av arealer
- Prioritert handlingsplan og uprioritert langsiktig handlingsplan
- Økonomiplan knyttet til drift og vedlikehold
- Kart (eksisterende- og planlagte anlegg)

Planen skal være et politisk og administrativt styringsredskap innen fagområdene idrett, friluftsliv og lek. For lag og foreninger gir det en viktig pekepinn hvordan prosjekter blir prioritert. Planen skal revideres minst en gang hver valgperiode mens planens prioriterte handlingsplan rulleres årlig.

Prosess

Forutgående plan danner en viktig faglig basis for Kommunedelplan for Fysisk aktivitet og friluftsliv/naturopplevelser 2016 – 2025.

Rådmannens ledergruppe har vært styringsgruppe for planen. Arbeidsgruppen har bestått av en tverrsektorielt sammensatt gruppe bestående av folkehelsekoordinator, kulturkoordinator, barne- og ungdomsleder, planlegger og oppvekstsjef. Ofoten friluftsråd har formelt fungert som høringsinstans, men har også vært en viktig referansegruppe i planarbeidet.

Arbeidet ble startet vinteren 2015 med varsel om oppstart og oppstartsmøte 24. mars 2015. Det ble avholdt Folkemøter på Fjelldal og i Kongsvik 26. og 27. mai 2015. Informasjon om møtene ble spredt via ulike medier i hele kommunen i god tid før møtene skulle gjennomføres. For å sikre at alle innbyggere skulle ha mulighet til delta i prosessen ble det sendt ut invitasjon til samtlige husstander i kommunen. Frivillige lag og foreninger var spesielt oppfordret til deltakelse.

Folkemøtene resulterte i mange innspill til planen. Disse dreide seg i særdeleshet om ønsker om tilrettelegging av turstier med innlagte sitteplasser og grillplasser i de ulike delene av kommunen. Det kom også innspill på etablering av aktivitetsområder, idrettsarenaer og tilrettelegging av uteområdene rundt skoler, barnehager og andre kommunale institusjoner.

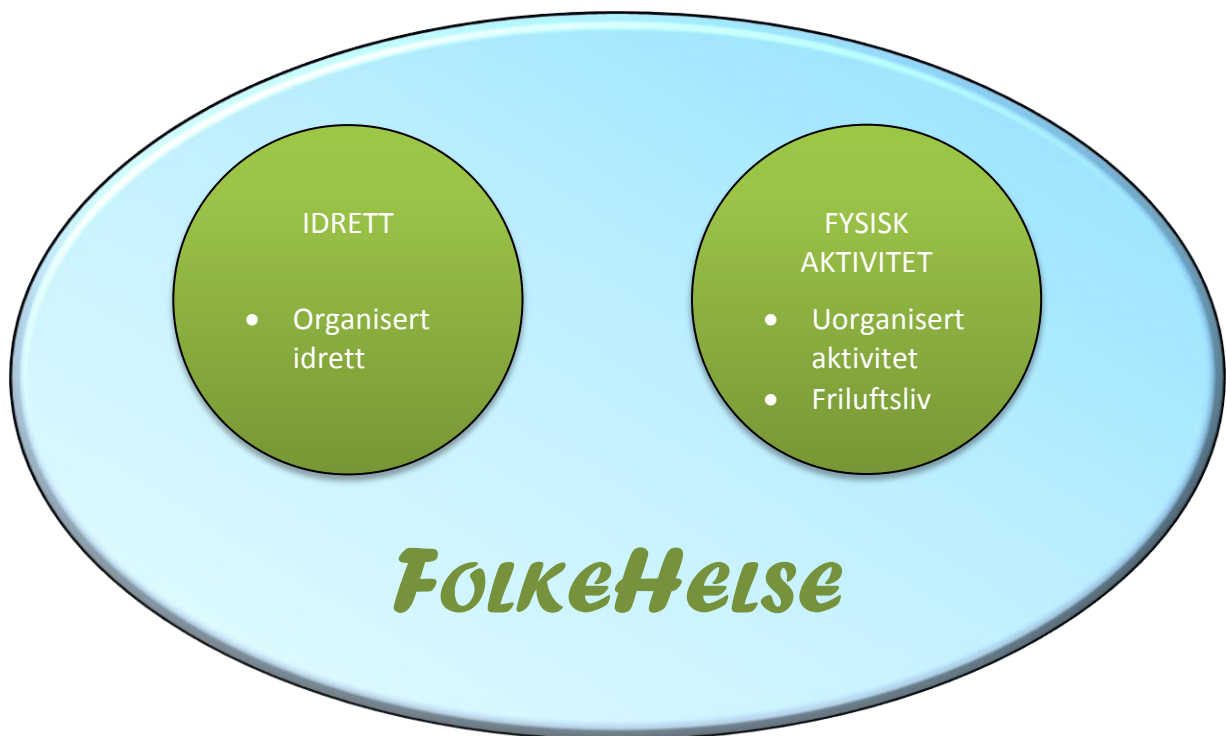
Framdriften i arbeidet med planen forholder seg til retningslinjene i PBL.

Planen som styringsverktøy

Kommunedelplanen for idrett og fysisk aktivitet skal ha folkehelseperspektivet som et gjennomgående tema. Dette er i tråd med nasjonale, regionale og lokale retningslinjer. Planen skal bidra til å forsterke Tjeldsund kommunes folkehelseperspektiv i alt som gjøres. I tråd med dette kan hovedinnholdet i planen oppsummeres i følgende diagram

Gjeldende kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet i Tjeldsund hadde en tidshorisont fra 2008 til 2011. Formålet med revidering av denne er å utarbeide en langsiktig plan som ivaretar nye nasjonale, regionale og lokalpolitiske føringer framover mot 2025. Det legges imidlertid opp til at planen som et minimum skal tas opp til revidering hvert 4. år. Planens handlingsprogram skal rulleres årlig.

Kommunedelplanen skal være et overordnet politisk styringsverktøy hvor samfunnsmessige behov blir avdekket, og hvor en setter mål og vedtar løsninger på kort og lang sikt. Den skal også være et utgangspunkt for rådmannens administrative arbeid og forvaltningen av oppgaver innen fysisk aktivitet og friluftsliv/naturopplevelser. Slik vil planen være styrende i forhold til samarbeidet mellom kommunen og de frivillige lag og foreninger samt private aktører. Det er viktig at planen reflekterer dagens situasjon, behov og ønsker for fremtiden. Dette skal sette rammene for å definere målsettinger og tydeliggjøre hvilke strategier/satsinger som er nødvendige for å oppnå ønskede resultater.

Planen inneholder en kortsiktig og en langsiktig del. Den kortsiktige delen er handlingsdelen som strekker seg over 4 år og rulleres hvert år. Det er en prioritert liste over anlegg som skal rehabiliteres og/eller bygges. Denne kortsiktige delen er knyttet opp imot kommunens økonomiplan, handlingsplan og det årlige budsjettet.

Den langsiktige delen strekker seg over et lengre tidsperspektiv og inneholder overordnede målsettinger og tiltak. Revidering bør samordnes revidering av kommuneplanen. Handlingsplanen skal rulleres hvert år og planen skal være i samsvar med føringer gitt i Plan- og bygningslovens §11-1 tredje ledd, §20 og i henhold til kommunens økonomiplan, og med sluttbehandling i kommunestyret.

Generelle utviklingstrekk

Fysisk aktivitet og friluftsliv/naturopplevelser er de vanligste fritidsaktivitetene i befolkningen. Flere og flere trener aktivt og ofte, og stadig færre trener aldri. I 2010 oppga 74 prosent av den voksne befolkningen at de driver fysisk aktivitet i form av trening eller mosjon på fritiden minst en gang i uka mot 58 prosent i 1985. Undersøkelser fra 2012 viser at åtte av ti trente minst én gang i uken. Det blir stadig færre som røyker og i 2014 røykte 14 prosent av den mannlige befolkningen, mens 13 prosent av kvinnene røykte. En av tre nordmenn er overvektige eller har fedme. Det er flere overvektige menn enn kvinner.

Til tross for at stadig flere rapporterer at de trener og mosjonerer på fritiden, har det totale omfanget av fysisk aktivitet i befolkningen gått ned. Dette skyldes i stor grad at hverdagsaktiviteten går ned. Eksempler på det er at vi gjør mindre arbeid på og i huset enn tidligere, vi går mindre i hverdagen, og de fleste av oss har mer stillesittende arbeid.

Andelen personer som er fysisk aktive er også økende med utdanning og høy inntekt. For å øke andelen fysisk aktive bør det satses på tiltak for økt motivasjon og tiltak rettet mot sosial utjevning. Helsemyndighetenes anbefalte minimumsnivå når det gjelder fysisk aktivitet i forhold til helsegevinst er 30 minutter daglig aktivitet med moderat belastning. Kartlegging av fysisk aktivitetsnivå hos voksenbefolkningen fra 2009 viser at bare 20 prosent av voksenbefolkningen tilfredsstillende disse kravene.

Utbygging av idrettsanlegg, sikring av områder for friluftsliv og tilrettelegging er en viktig faktor for økt fysisk aktivitet, men den største barrieren for å drive fysisk aktivitet er motivasjon, og er knyttet til personlig livsstil og tidspress. Lavere sosiale grupper har imidlertid en enda større barriere knyttet til mangel på organisering, utstyr og anlegg.

Barn og unge har et høyt aktivitetsnivå, og gode områder for aktivitet og friluftsliv i nærhet til bosted, skole og barnehage er viktig for å stimulere til økt aktivitet. Aktivitetsnivået er avtagende fram mot voksen alder, særlig hos jenter. Helseundersøkelser blant ungdom i norske fylker og Helsedirektoratets kartlegginger bekrefter dette mønsteret. Dagens 15-åringer er mindre aktive enn pensjonister, og bare halvparten oppfyller helsemyndighetene sine anbefalinger om 60 minutter moderat fysisk aktivitet om dagen (Helsedirektoratet 2012).

Helsedirektoratets undersøkelse viser videre at:

- I gjennomsnitt var aktiviteten til 6-åringene vel 20 prosent høyere enn aktiviteten til 9-åringene og 70 prosent høyere enn aktiviteten til 15-åringene.
- Gutter var mer aktive enn jentene. Aktiviteten til guttene er høyere på hverdagene enn i helgene.
- Størstedelen av dagen tilbringes i ro eller i aktivitet med lav intensitet.
- Ikke-vestlige innvandrere har lavere aktivitetsnivå enn innvandrere med vestlig bakgrunn.
- Venner ser ut til å påvirke aktivitetsnivået positivt, unntatt for 15 år gamle jenter.
- Støtte fra foresatt er særlig viktig for 6-åringenes aktivitet.
- Indre motivasjon og følelse av glede og mestring var viktig for økt aktivitet.

Undersøkelser viser at barn og unge bruker opptil 40 timer på stillesittende aktivitet i løpet av ei uke (Vaage 2012 Inaktivitet er en av de største risikofaktorene for mange av livsstilssykdommene som overvekt, diabetes, muskel- og skjelettlidinger og psykiske lidinger).

Nord-Norge har høyest andel barn og unge som svarer at de aldri trener. Nord-Norge har også lavest andel barn som svarer at de trener minst en gang i uka. Det finnes ingen tall for Tjeldsund kommune på denne typen undersøkelser, men det er ingenting som tilsier at Tjeldsund har statistikk forskjell fra resten av landsdelen.

Arbeidet med tilrettelegging og motivasjon for fysisk aktivitet for barn – og unge både på skole/barnehage og i fritiden blir viktig i Tjeldsund kommune i årene fremover.

Kommunens folkehelseprofil

Folkehelseinstituttet utarbeider folkehelseprofil hvert år for hver enkelt kommune. Profilen gir en god oversikt over helsetilstanden i befolkningen og faktorer som påvirker denne. Folkehelseprofilen er å finne på folkehelseinstituttets nettside www.fhi.no. Det er viktig å merke seg at resultater for Tjeldsund må ses i lys av at det er forholdsvis få innbyggere i kommunen. Enkelt personer gir dermed stor prosentvis uttelling på statistikken. For å få et reelt bilde av helsesituasjonen i kommunen, suppleres folkehelseprofilen med data fra andre kilder. Dette oversiktsbildet skal benyttes som et verktøy i forbindelse med rullering av kommunedelplanen.

2. Overordnede føringer

Plandokumentet tar utgangspunkt i statlige forventninger om hvilke oppgaver og interesser som skal prioriteres. Dette tydeliggjøres gjennom "Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging" som ble vedtatt i 2011 og skal bidra til at kommuner og fylkeskommuner planlegger ut fra overordnede felles målsettinger.

Mål og rammer for den statlige politikken på området formidles gjennom ulike meldinger, retningslinjer og bestemmelser samt lovgrunnlag innen folkehelse, idrett og friluftsliv. Det er i hovedsak tre departementer som forvalter idrett, friluftsliv og folkehelse: Kulturdepartementet, Klima- og miljøverndepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet.

Statlige føringer

Idrett – St.meld. 26 (2011-2012) – Den norske idrettsmodellen

- Barn og ungdom, personer med nedsatt funksjonsevne samt inaktive, er primære målgrupper for det statlige engasjementet innen idrett.
- Den frivillige medlemsbaserte idretten skal sikres gode rammevilkår, slik at man får et omfattende og inkluderende aktivitetstilbud.
- Satsing på ungdomsidrett skal økes.
- Legge til rette for egenorganisert aktivitet og friluftsliv.

I tillegg vil KKD's «Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet» være bestemmende for utviklingen av anlegg for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv/naturopplevelser.

Folkehelse – St.meld. 26 (2011-2012) «Folkehelsemeldingen – God helse – felles ansvar»

Følgende områder har prioritet for å nå de nasjonale målene for folkehelsepolitikken:

- Et helsefremmende samfunn
- Helse gjennom hele livsløpet
- Mer forebygging i helse- og omsorgssektoren
- Et mer kunnskapsbasert folkehelsearbeid
- Sterkere virkemidler i folkehelsepolitikken
- Nasjonalt system for å følge opp folkehelsepolitikken

Ny folkehelselov fra 1. januar 2012, har som formål å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse og som bidrar til å utjevne sosiale forskjeller. Loven sier blant annet følgende om kommunens roller og oppgaver;

Kommunen skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom. Kommunen skal også fremme folkehelse gjennom lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting.

Friluftsliv – St.meld. 39 (2000-2001) «Friluftsliv – En veg til høyere livskvalitet»

Hovedpunktene i Stortingsmelding 39 (2000-2001) er:

- Å fremme det enkle friluftslivet for alle, i dagliglivet og i harmoni med naturen.
- Allemannsretten opprettholdes og styrkes som et fundament for friluftslivet.
- Styrke arbeidet med motivasjon og stimulering til friluftsliv for barn, unge og barnefamilier.
- Sikre gode areal for anlegg i nærmiljøet.

Regjeringen har imidlertid lagt frem en *strategi* i 2013, som på mange måter er mer relevant, selv om den ikke har status som en stortingsmelding.

Nasjonal strategi for et aktivt friluftsliv – En satsing på friluftsliv i hverdagen; 2014-2020

Den nasjonale strategien har følgende målsetting:

- Alle skal ha mulighet til å drive friluftsliv som helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig aktivitet.
- Områder av verdi for friluftslivet skal sikres og forvaltes slik at naturgrunnet blir ivaretatt
- Allemannsretten skal holdes i hevd.
- Planlegging i kommuner, fylker og regioner skal medvirke til å fremme et aktivt friluftsliv og skape helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlige nærmiljø.

Strategien legger vekt på at de viktigste konkrete handlingene for å nå målene, må skje på lokalt nivå.

Fylkeskommunale og regionale føringer

Handlingsplan folkehelsearbeid 2013-2016 for Nordland fylke fokuserer på at det må jobbes for å legge til rette for at sunne og aktive valg blir enkle og naturlige valg. Lavterskeltilbud som appellerer til egenorganisert aktivitet i nærmiljøet viser størst økning. Nordland fylkeskommune har som mål at andelen voksne som tilfredsstillende de nasjonale anbefalingene om fysisk aktivitet øker til 40 % innen 2016.

Et annet viktig mål er at alle skal ha tilgang til aktivitetstilbud i sitt nærmiljø og alle skal få tilbud om fysisk aktivitet og naturopplevelser ut fra egne forutsetninger og behov. Friluftsliv er en lavterskelaktivitet som prioriteres høyt i Nordland. Det er et viktig satsingsområde for blant annet å redusere sosiale ulikheter. Friluftsliv og naturopplevelser skal være det enkleste valget for folks hverdagsaktivitet

Kommunale føringer

Tjeldsund kommune er en folkehelsekommune og skal jobbe aktivt for å forbedre folkehelsen i kommunen. Denne planen skal være et administrativt og politisk verktøy for å bidra til økt folkehelse. Tjeldsund kommune vedtok kommuneplanens arealdel i 2007 som legger viktige føringer for kommunens satsing på fysisk aktivitet og friluftsliv/naturopplevelser. Denne planen er relativt gammel og må rulleres så raskt som mulig. En rulling av kommuneplanen vil medføre utarbeidelse av ny samfunnsdel som vil legge viktige overordnede føringer, målsettinger og strategier for kommunen.

Kommunedelplanen for fysisk aktivitet og friluftsliv/naturopplevelser er en juridisk bindende plan som gir forpliktelser for kommunen til å følge opp strategier og tiltak i dokumentet. Disse rulleres årlig.

Kommuneplanens arealdel består også av 4 kommunedelplaner for henholdsvis Kongsvik, Fjelldal/Ramstad, Ramsund og Kjerstad. Kommunen har i tillegg til arealplanen flere små arealplaner med juridisk virkning over begrensede områder. Disse områdene skal bidra til en helhetlig planlegging og derved også bidra til å ivareta friluftslivsområder og andre arealer av betydning for fysisk aktivitet.

Ofoten friluftsråd har sammen med Tjeldsund kommune gjennomført en ressurskartlegging og verdisetting av kommunen for viktige friluftsområder. Resultatet fra kartleggingen er tilgjengelig på følgende nettside:

www.naturbase.no

3. Status og utfordringer

Evaluering av kommunedelplan for Idrett og Friluftsliv 2005-2011

Kommunedelplan for Idrett og Friluftsliv 2008 - 2011 ble vedtatt i Tjeldsund kommunestyre 17. desember 2009, k.sak 44/09. Den ble sist rullert i kommunestyret 19. desember 2013, k.sak 54/13.

Planen har hatt en viktig funksjon for administrasjonen, kommunestyret og lag og foreninger i Tjeldsund. Den har fungert som styringsdokument for saksbehandling for anleggsutbygging, rehabilitering av anlegg og til satsing på folkehelse og fysisk aktivitet forøvrig.

Flere viktige prosjekter i kommunen er realisert som et følge av prioriteringer gitt med utgangspunkt i denne planen.

Idrett

Tjeldsund er en liten kommune. Til tross for det ligger det godt til rette for alle innbyggerne til å være fysisk aktive og/eller drive med fysisk aktivitet og friluftsliv/naturopplevelser i kommunen. Det er relativt god kommunikasjon til både Harstad og Evenskjer som har et enda bredere tilbud.

Friluftsliv

Det er gode muligheter for å drive et aktivt friluftsliv, både til lands og til vanns, i Tjeldsund. For å sikre et enda mer aktivt friluftsliv, skal det tilrettelegges for økt bruk av tur- og løypenettet i kommunen. Dette arbeidet skal beskrives gjennom en sti- og løypeplan. Gjennom planprosessen til denne kommunedelplanen er det kommet mange innspill rettet mot friluftsliv. Disse dreier seg i alt vesentlig grad om utbedring av sti- og løypenett, utsetting av bord og benker og etablering av gapahuker og bålplasser. Alt dette beskrives i nevnte temaplan for sti og løyper.

Hovedutfordringer

Inaktivitet er definert av Helsedirektoratet som den største trusselen mot folkehelsen. I kombinasjon med at vi blir eldre medfører dette til stor økning i helsekostnadene i fremtiden. Helsekadelige levevaner kan bidra til en økning av ulykker, kols, diabetes type 2, hjerte- og karsykdommer, kreft, depresjon, angst, skjelett- og muskelsmerter og overvekt.

Kommunedelplan for fysisk aktivitet og friluftsliv/naturopplevelser er et viktig redskap for folkehelsen og skal bidra til å legge til rette for å redusere farene for livsstilssykdommer.

Anlegg

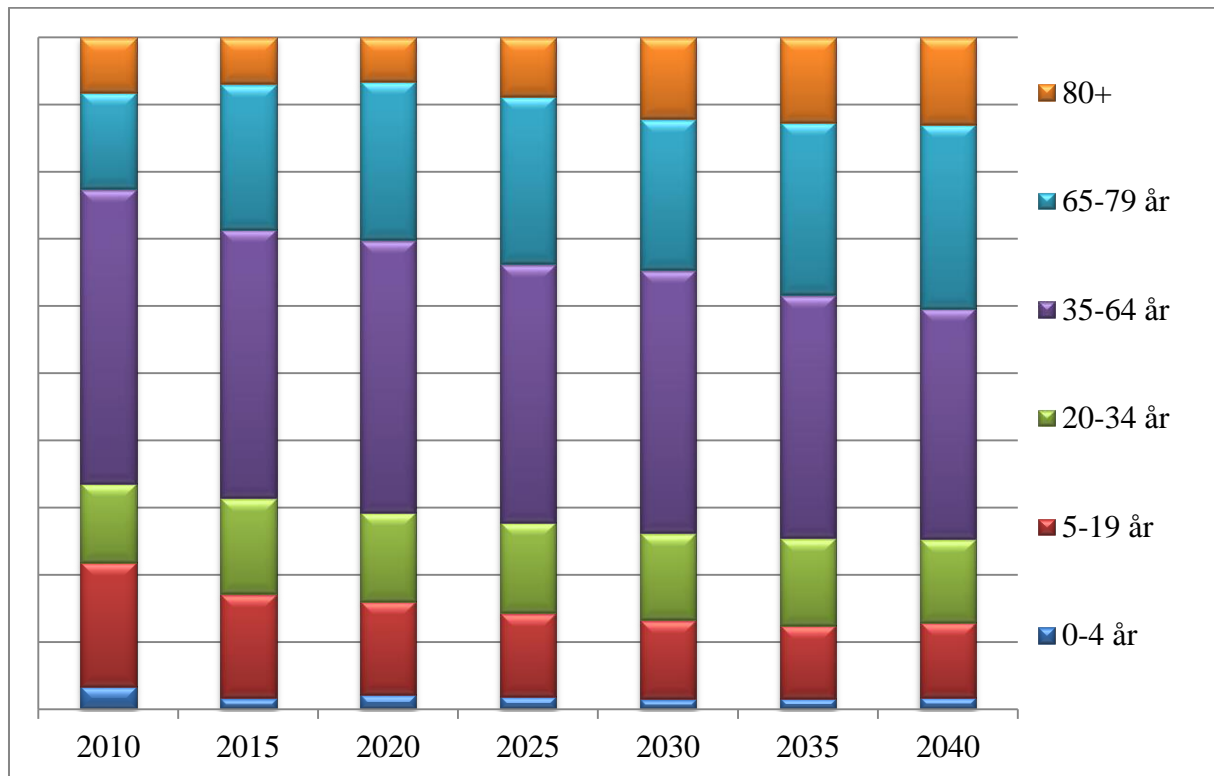
Komplett og oppdatert anleggsoversikt finnes i det nasjonale anleggsregister som forvaltes av kulturdepartementet. Anleggsregisteret er også tilgjengeliggjort på Difis datahotell for åpne offentlige data i Norge, hvor man kan gjøre automatiserte oppslag i registeret via et API (CSV/JSON(P)/YAML/XML) eller laste ned komplett datasett i CSV-format til bruk i for eksempel Excel.

www.idrettsanlegg.no

Utviklingstrekk i kommunen

Tjeldsund kommune har vært preget av befolkningsnedgang de siste årene men har jobbet godt med tanke på å sikre arbeidsplasser med å få ny fagskole for utdanning av brann- og redningspersonell til Norges brannskole på Fjelldal samt økt satsing på forsvarets virksomhet i Ramsund.

Som vist i figuren over vil det bli færre andel barn og unge mens andel eldre over 65 år vil stige. Selv om folketallet i Tjeldsund har vært negativt i mange år er det tendenser til at trenden vil snu. Folkeoppgang fra 2014 til 2015 kan være en god indikator på dette.

Innbyggerne i Tjeldsund har i gjennomsnitt god helse og de fleste benytter seg av de mulighetene som ligger både i kommunen og i regionen, spesielt med tanke på friluftsliv. Av idretter som er verdt å merke seg i Tjeldsund er det et spesielt godt miljø for kickboxing i Ramsund, som har medlemmer som utmerker seg på nasjonalt nivå.

4. Lag og foreninger i Tjeldsund

Idrettslag
Tjeldsund Idrettslag
Fjelldal Idrettslag
Idrettslaget King
Ramsund skytterlag
Bygdelaget Baunen
Kongsvik folkesportslag
FAU Kongsvik skole
Varmebassengtrening
Stavgang, Fjelldal
Lucky Trimmers
Ramsund jeger- og fiskeforening
Bedriftsidrettslag
Ramsund bedriftsidrettslag RABIL
Båtforeninger
Kongsvik båtforening
Ulvik småbåtforening
Fjelldal båtforening
Ramstad båtforening
ROS båtforening
Hamn småbåtforening
Kjærfjord Båtforening
Myklebostad Båtforening

Allment kulturarbeid
Tjeldsund menighetsråd
LHL Evenes, Tjeldsund og Skånland
Fjelldal, Ramstad sanitetsforening
Hårvik sanitetsforening
Støtteforeningen for Tjeldsund Omsorgssenter
"Fredagsklubben", Kongsvik
Myklebostad kretsutvalg
Myklebostad pensjonistforening
Lucky Kongsvik
Veilaget Tjeloddveiens Venner
Musikk, visuell kunst, dans og drama
Kor glamor
Kunstforeninga i ETS
Fjelldal seniordans
Lucky Kongsvik
Kulturvern og kulturarv
Tjeldnes Bygdestue
Tjeldsund lokalhistorielag
Ramsund husflidslag
Hinnøy og omegn sameforening
Stuornjårgga sámi duodji

Barn og ungdom
Sydvesten 4H
Chilly ungdomsklubb
Atomic ungdomsklubb
FAU Fjelldal skole
FAU Ramsund skole/Tjeldsund ungdomskole
FAU Kongsvik skole
Tjeldsund Ungdomsråd
Kapell forsamlingshus og samfunnshus
Myklebostad forsamlingshus
Myklebostad kulturhus
Ramsund samfunnshus
UL Framsyn
Bygdelaget Baunen
Tjeldnes bygdestue
Kongsvik kulturhus
Kongsvik kirke
Kapellforeninga «Håpet», Ramsund
Fjelldal Ramstad kapellforening
Kjærfjord grendehus/grendelag
Hårvik, Sæter bedehusforsamling

5. Målsettinger

Det overordnede målet er å gi innbyggerne i Tjeldsund kommune et tilbud om fysisk aktivitet og friluftsliv/naturopplevelser ut fra egne forutsetninger og behov. Dette skal bidra til å forbedre folkehelsa i Tjeldsund.

Sammen med lag og foreninger skal kommunen gjennom denne planen, medvirke til å bygge idrett og idrettsanlegg, tilrettelegge for natur- og friluftsanlegg samt nærmiljøanlegg og aktivitetsområder.

Delmål

- Fokus på fysisk aktivitet og friluftsliv/naturopplevelser i barnehage, skole og SFO
- Fokus på fysisk aktivitet og friluftsliv/naturopplevelser i helse og omsorgstjenesten
- Økt fysisk aktivitet blant barn og ungdom i fritiden
- Flere aktive innenfor friluftsliv
- Styrking av det frivillige lokale idrettsarbeidet
- Prioritere anlegg som fremmer en aktiv livsstil

6. Handlingsplaner

Handlingsplan for aktivitet i perioden 2016-2025

For å stimulere til fysisk aktivitet og friluftsliv/naturopplevelser er det utarbeidet en tiltaksliste fordelt på ansvar og periode. Det er naturlig å forholde seg til planperioden fra 2016 til 2025. Listen inneholder tiltak som er rettet mot innbyggerne som helhet. Det er viktig å få med seg hele befolkningen for å ivareta folkehelseprinsippet på en god måte. Det skal være stort fokus på lavterskeltilbud som flest mulig har nytte av.

Tabellen er utarbeidet i tre kolonner; tiltak i kolonne 1, ansvar i kolonne 2 og år/periode i kolonne 3. Ansvarskolonnen har 4 kategorier, dette er K, H, O og P. Disse står for:

- K – Kommunestyret/formannskap
- H – Helse- og omsorgsavdelingen
- P – Plan- og utviklingsavdelingen
- O – Oppvekstavdelingen

Idrett	Ansvar	Periode
- legge til rette for at den organiserte idretten og friluftslivorganisasjonene får gode og forutsigbare rammebetingelser og støtte idretten økonomisk gjennom driftsmidler og andre kommunale støtteordninger	K/H/O/P	.16-.20
- stimulere til en samfunnstilpasset og behovsrettet anleggsutbygging	K/H/O/P	.16-.20
- støtte aktivitetstiltak og anlegg rettet mot de minst aktive	K/H/O	.16-.20
- utvikle idrettsanlegg som aktive møtesteder i lokalmiljøet	K/H/O/P	.16-.20
- informere om tilskuddsordninger til anlegg for idrett og fysisk aktivitet	O	.16-.20
- gi redusert leie for barn og ungdom i kommunale bygg	O	.16-.20
- tilby livredningskurs til instruktører og badevakter i de frivillige organisasjonene som har aktivitetstilbud i svømmebasseng	O	.16-.20
- årlige møter med idrettslagene	O	.16-.20
Friluftsliv	Ansvar	Periode
- stimulere og motivere til utøvelse av aktivt friluftsliv og aktivitetsfremmende friluftstiltak og prosjekter	K/H/O/P	.16-.20
- styrke samarbeidet med Ofoten Friluftsråd	O/P	.16-.20
- utarbeide turkart/orienteringskart	O/P	.16-.20
- stimulere til at frivillige lag og foreninger føler ansvar for og «eierskap» for etablering og vedlikehold av turstier	O/P	.16-.17
- arrangere friluftskole	O	.16-.18
Aktiv fritid	Ansvar	Periode
- tilrettelegge for og stimulere til aktivitetstilbud og støtte frivillige organisasjoner som ønsker å bidra i arbeidet med å legge til rette for lavterskeltilbud	K/H/O	.16-.20
- informere om aktivitetstilbud i kommunen, bl.a. på kommunens hjemmeside	H/O	.16-.20
- utvikle og spre treningsprogram som styrker dagligdagse motoriske ferdigheter hos eldre, som egner seg til hjemmebruk og som kan brukes uten instruktør	H	.16-.20
- nyttiggjøre barn, unge og voksne som ressurs ved deltakelse, organisering og gjennomføring av aktiviteter	H/O	.16-.20

Skole, barnehage, SFO	Ansvar	Periode
- legge til rette for at elever er i fysisk aktivitet hver dag	O	.16-.20
- videreføre og videreutvikle arbeidet med fysisk aktivitet i barnehage og skole	O	.16-.20
- Utvikle naturlekeplasser i barnehagens nærområde	O	.16-.20
- heve kompetansen til ansatte i barnehage, skole og SFO om tilrettelegging for fysisk aktivitet for alle	O	.16-.20
- oppfordre barnehager og skoler til å samarbeide med lokale lag og organisasjoner om fysisk aktivitet	O	.16-.20
- "Aktiv skoleveg" – aksjon"	O	.16-.20
Helsehensyn i planlegging	Ansvar	Periode
- samarbeide om å få til universell utforming i arealplanlegging, anleggsutbygging og boligutforming med relevans for fysisk aktivitet	H/O/P	.16-.20
- ivareta hensynet til folkehelse og vilkår for fysisk aktivitet i planlegging etter plan- og bygningsloven	H//O/P	.16-.20
- ivareta friluftsimteresser og viktige naturområder både i samfunns- og arealplaner	P	.16-.20
- følge opp Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser og medvirkning i planleggingen	O/P	.16-.20
Nærmiljøet/ områder for fysisk aktivitet og naturopplevelse	Ansvar	Periode
- Kartlegge og innarbeide natur- og friluftsområder og grønnstruktur i bebyggelses- og reguleringsplaner	P	.16-.20
- Sikre og verne natur- og friluftsområder og grønnstruktur for allmenn opphold og ferdsel	P	.16-.20
- Kartlegge utviklingen og sikre allemannsretten i naturområder, især i strandsonen	P	.16-.20
- Tilrettelegge og vedlikeholde det fysiske miljøet både ute og inne mht. å fremme lek og fysisk utfoldelse for barna/elevne i barnehagen/skolen og for nærmiljøet	P	.16-.20
- Ta vare på det biologiske mangfoldet som grunnlag for naturopplevelser	P	.16-.20

Transport	Ansvar	Periode
- Være en pådriver for å øke utbyggingen av gang-og sykkelanlegg	P	.16-.20
- Sikre skoleveger for gange og sykling	P	.16-.20
Helse- og sosialtjenesten	Ansvar	Periode
- Bidra til tverrsektorielt for å skape aktivitetstilbud som også er et tilbud til grupper med spesielle behov og grupper som faller utenfor de ordinære aktivitetstilbudene	H/O	.16-.20
- Styrke helsestasjonens kompetanse om sammenhengen mellom fysisk aktivitet og helse, og aktiviteter som anbefales	H	.16-.20
- Vurdere hvordan skolehelsetjeneste kan være mer aktiv i tilretteleggingen av fysisk aktivitet for alle elever, inkludert vurdering av det fysiske miljøet inne og ute på skolen	H	.16-.20
- Utvikle et oppfølgingsopplegg der sosial- og helsetjenesten samarbeider med andre aktører og frivillige organisasjoner om aktivitetstilbud for pasienter på grønn resept	H	.16-.20
- Følge opp pasienter som har blitt foreskrevet grønn resept	H	.16-.20
- Bruke støttekontakter og fritidsassistenter for å fremme fysisk aktivitet og en meningsfull fritid blant utsatte grupper	H	.16-.20

Handlingsplan/finansiering – bygging av idrettsanlegg og friluftsområder i perioden 2016-2025

Tabellene under er prioritert handlingsplan for bygging av anlegg for fysisk aktivitet og friluftsliv/naturopplevelser i planperioden. Prioritert handlingsplan er utarbeidet med bakgrunn i folkemøter og innspill i forbindelse med utarbeidelse av denne kommunedelplanen. Det er også tatt hensyn til prosjekter som ikke ble ferdigstilt fra den gamle kommunedelplanen for idrett og fysisk aktivitet.

For at lag- og foreninger skal kunne realisere sine prosjekter, forutsettes det søknad som oppfyller Kulturdepartementets bestemmelser om tilskudd til anlegg for fysisk aktivitet og friluftsliv/naturopplevelser. Se www.idrettsanlegg.no for oppdatert veileder.

Ordinære anlegg

NR	Hva	Hvor	Hvem
1	Lysanlegg fotballbane og ridebane	Fjelldal stadion	Fjelldal IL
2	Opprusting og forlengelse lysløype	Kongsvik (dalen)	IL King
3	Klubbhus	Fjelldal (Hundevollen)	Fjelldal IL
4	Ferdigstillelse av klatrevegg	Ramsund	Tjeldsund kommune
5	Forlengelse av lysløype (4km) Stokke-Hov	Hol i Tjeldsund	UL Baunen
6	Opprusting Kongsvik Stadion	Kongsvik	IL King
7	BMX løype / kuleløype / Skitrekk	Ramsund	IL Tjeldsund/Ramsund IL
8	Videreutvikling av sykkelkolen, aktivitetsanlegg	Kongsvik	Tjeldsund kommune
9	Sandvolleyballbane	Kongsvik	IL King /Lucky Kongsvik

Nærmiljøanlegg

NR	Hva	Hvor	Hvem
1	Skolens uteområde / Aktivitetspark	Ramsund	Tjeldsund kommune / Tjeldsund IL
2	Aktivitetspark	Kongsvik	Kongsvik kapellkomite/ «Lyst på livet-gjengen»
3	Uteområde Kongsvik kulturhus/kapell	Kongsvik	Kongsvik Kulturhus / Kongsvik kapell / Lucky Kongsvik?
4	Uteområde Kløverheimen	Kongsvik	Tjeldsund kommune
5	Aktivitetspark	Fjelldal	Fjelldal idrettslag

Anlegg i fjell og langs kysten

NR	Hva	Hvor	Hvem
1	Parkering og sanitæranlegg	Rusvika (Myklebostad)	Myklebostad kretsutvalg / Tjeldsund kommune
2	Utvikle trolleiren	Kongsvik	Lucky Kongsvik
3	Fiskeplass, moloen	Kongsvik båthavn	Kongsvik båtforening

7. Langsiktig plan, uprioriterte anlegg*

- Uteområde kløverheimen, Kongsvik
- Utvide/videreføre «mini ti på topp», Kongsvik
- Klatrevegg for store og små, skole og barnehager i Tjeldsund
- Motorcrossbane, Ramsund/Ramstad
- Trialløype, Ramsund
- Ilandstigningsplass på Tjeldodden
- Tilrettelegging på Brustranda
- Aktivitetsanlegg/strand-volleyball, Rusvikstranda
- Ridebane, Kongsvik
- Parkering og sanitæranlegg ved sykkelskolen
- Elvepark langs Kongsvikelva (bade plass)
- Opparbeidelse uteområde Kongsvik Kulturhus/Kongsvik kapell
- Sikring av Balstadstranda
- Etablering av «kysthytte»; samarbeid Kongsvik skole, friluftsrådet og frivillige lag- og foreninger.
- Tilrettelegge naturlige innfallsporter til utmark med gode parkeringsplasser
- Skilekanlegg og turløype (ski), Kongsvikdalen (Kongsvik skole)
- Historisk tur- og aktivitetsløype, Balstadåsen, Kongsvik

* Dersom disse tiltakene skal realiseres, forutsetter det at lokale lag/foreninger tar ansvar for planlegging og gjennomføring. Tjeldsund kommune vil være aktiv medspiller og mellomledd til fylkeskommune og departement der dette kreves.

* Det gjøres oppmerksom om at det er utarbeidet egne lister gjennom temaplanen for sti og løyper i Tjeldsund kommune.